

3. března 2009

Také se vracím.

Velmi ráda a často si čtu Halasovy básně, "já se tam vrátím." Při čtení této knižky se vracím i já do míst svého dětství a mládí a na ta místa vzpomínám. Jsou to mé milé, rodné Močovice a voláště močovská okoli, která jsem měla tak ráda a která ke mně dodnes mluví svojí vzpomínkovou řečí.

Obdivuji vácná Halasova slova, kterými dorede obohatit a zkrášlit místa, která měl na Vysočině tolik rád. Také mně hrdě jako slovo oživuje vzpomínky na vše, co jsem měla v močovském okolí tak ráda. It nim se vracím ve všech ročních obdobích, jen mi musí odpustit, že to neumím tak krásně napsat. Ale ráda mám tato svá milá močovská místa a troufám si napsat, že city a vztah k nim mám přibližný, jako Halas ke své Vysočině.

Vzpomínám na vás, moje milá močovská místa - místa mého berstarostného dětství a mladistvého života, na taková, jaká jste tehdy byla. Dnes už jste změnila svou tvář, dnes už bych vás někde ani nepoznala. Ale vše se mění a dnes už ani

vy byste se nehlásila ke mně, ke směnám,
které přináší život.

Ale vracím se — já se tam také
ráda vracím — a jednou navždy vrátím.

Jaro s vámi bylo překrásné. Od
našeho domu vedla úzká pěšinka k olšinci,
kterou protékala říčka Klejnarka. Byl to
spíše potok. Voda v něm na jaře byla
průzračně čistá a ostře studená. Neměla čas
nastavit se u olšinky a obdivovat její jarní
krásu. U ta stála na zastavení, na obdiv
a na namýšlení. Olšinka se pyšnila náplavou
bílých bakanek, že bylo těžko se vyhnout,
aby se ta bílá krása neporušila. Měkká jarní
cestička vedla podle potoka k druhé olšince,
kde jsem každý rok hladivala menší stromek
rozkvetlé šišinky, ochovaný mezi starými
olšemi. Dále vedla pěšinka kolem lesíka až
ke splavu, kde se potok vyřádl hlubokým
skokem do kulaté, tmavé a smutné tůňky,
ze které rychle spěchal na další pout. U je-
ho toku rostly klusé blatouchy, modré pa-
mnětky, rozkvetlé tinky a různé jarní
velení květiny.

Že myslí mi nitky nevymírá
i půvabné jaro na řišňovce před naším
domem. Bílé květy rozkvetlých řišňových
stromů ochovávaly uprostřed řišňovky
starou kapličku s obrázkem panny Marie a

celou tuto jarní roňarou krásu ozivovala
navečer svými břitelnicemi spousta sra-
sojánských broučků.

A všude samý ptáci spív. mě
nejvíce okouloval spív drorda, který měl
každý tak své písničky jiné.

A co, když rozkvetly akáty?
Akáty na všech stránkách kolem Močovic vysá-
zel můj dědeček Antonín Ondráček. Byl obec-
ním strážníkem a o obec Močovice a celé
jejich okolí se po mnoho let pečlivě staral.
Významování a poděkování za jeho vřomou
práci pro obec jsem předala panu Vavřinovi,
který píše kroniku Močovic. Dědečkovy roz-
kvetlé akáty jsem milovala. Ráda jsem
pod nimi v akátnici sedávala, učila se
pod nimi, nebo četla, vždy na svého dědečka
vzpomněla a děkovala za tu krásu a
vůli kolem.

K močovskému jaru patřily i
husy se klukými housátky, slepice s ku-
řátky, mamincina kachnička a rostomilá
krůtka, která naše maminka s vel-
kou péčí pěstovala.

A když přišlo léto, Klijnartka
ožila. její vodu okřály sluneční paprsky
a ona nás poskytovala mnoho radosti
nám dětem. Jedily jsme po ní na neckách
a přistávaly na různých vymyšlených

světových přístarech.

Když už jsme byli velcí, koupávali jsme se v místech, kde byla řeka hluboká a dalo se do ní skákat i se skály, kolem které tekla. Na sousední louce „na sloukovce“ náš letní slunce osoušelo a celá louka nám nabířela malebný pohled na spoustu bílých rozkvetlých kopretin, fialových vonků a růžových slíček.

Ani škarpa před naším domem nebyla ochuzena o letní krásu. Zdobily ji polštářky mochny jarní, řebríčky mochny stříbrné, sladké kvítky hluchavek a neodbytný plavový popenec. A všechno mělo svůj půvab.

Na polích vráto obilí a mezi nimi lákaly pohled rudé vlčí máky, fialový koukol a modré chrpy.

Také všechna zvířátka měla bohaté letní kody. Kolem našeho domu jásdily řebrínáky s obilím, které se sváželo z polí k mlátičkám. Řebrínáky byly vysoko nyzornané obilím, které se nachylovalo na větve stromů kolem silnice a spadávalo dolů na silnici. A to byl ráj pro naše slepice. Už čekaly na každou firu, která jela kolem našeho domu a vyrobávaly spadlé klášky. Vyskakovaly si i na ky, které ještě visely na větvích stromů.

Když přišla letní bouře, dostal se i srážek. Často si bouře a víchřice pořádky

i tak, se ublížily lidem i přírodě. Ale vše jim bylo odpuštěno, když se mraky rozpýlily a příroda se uklidnila.

Teplé letní dny se pomalu krátily a přicházely dny chmurné a namlžené. Do močarských údolí se pomalu stěhoval podzim. Obilí bylo sklizeno, vybíraly se brambory, sklízela se řepa. Pasáčekové vyháňeli kusy na staniště po sklizeném obilí a hejna hus si vybírala zbylá krna, která do staniště sapadla. A holá pole oáila okničky pasáčeků, radostí, křikem a smíchem. Na okničkách se opíraly brambory a vůně bramborové nati se táhla po celém okolí. A brambory s okničky. Ty chutnaly víc než nějaká výborná pečeně. Večer se vše vracelo k pastvám. Pasáčekové s křikem a smíchem, kusy s plnými rolátky se vřítily do potoka. Napily se, vykoupały a v řadách se ubíraly ke klidnému spánku. To se opakovalo, dokud pole nebyla rozána.

Významnou výsadou močovského podniku byla řepná kampaň - zpracování řepy v močovském cukrovaru. Cukrovar začal pracovat a močovice ožily. Život se soustředil kolem cukrovaru. Vše bylo osvětleno, vše bylo v pohybu. Jednotvárné a skřípané sruby vysílala do celého okolí ohubená dráha, která procházela a pohybovala se po celém

ukhoravskem mostou. Jednim smyem puvaila
kym se shogum, druhym odvalila a vyjala
kiky do puvnarynskych noru. Botem ukhorovan
kyly shanky, hde se podaraly kousky, vutly
a limonada. Ouska a vutly staly jednu kousnu
shupara huda shogii, jine staly oravnyich
celi ochli a shadka mine sepru byly sredky
kousnyh reumich chvil na upuvanyh cestech.
Kach botem mouchovskho ukhorovan. U to use
pachilo h mouchovskemu podlinu.

Uma kachavila vechery mas
do rybnich domou. ha kymich dni se
na mnoha mstech diata prej. Uase bylo
veselo. Souvaky se schavely a vyromahaly se
pre diam prej. Du tom se vyvavetla a vsem
mouchem, kuralo se, cello a ochufnava, co
shela. U akomym, kely bylo prej sedano,
bylo vudy sharnostni. Shada kousnyne, u mte
se prej diata, puvnaryla na posledni "dodernou"
se, co mela vysepruho. U puvnaryh puvnaryh
kymale dousha do mori.

U mas se ha kymich dni
hodne vito. Kiky se dennu mouchy, ale kachavle
kym donicha a Maryanka kachavaly a
kachavk sad puvnych mas cel negarovu

knihu nahlas.

Saňky a brisle měly celou zimou co dělat. Když byl sníh, saňkovala se na vodrantském nebo říčském kopci. Kopece byly sáhlé, voláště vodrantský kopec, po silnicích se v zimě jezdilo málo a auta tehdejší silnice téměř neviděly. Jezdilo se po nich bezpečně a cesta na saňkách byla dlouhá. Z vodrantského kopce se jezdilo přes celý Moravcův dvůr až k jejich stodole. Bruslilo se po samé Klijnarce, která i v zimě nám nabírela místa pro radost.

Zimní předvánoční dobu prožívám ve vzpomínkách tak, jako tenkrát v dobách dětství. Bude mi letos 97 roků a právě v tuto chvíli jsem doma v Močovicích — je zimní den — padá sníh — je doba adventní — čítím maminčino naučení — a laskavý pohled tatínkův.

Už brzy se k vám, moje milá močovská místa, vrátím. Vráťm se navždy — na močovský hřbitůvek ke všem svým drahým. Odtud budu stále vidět svůj milý dům a vás, moje rodné Močovice.